

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Prelegeri publice pentru popor.

—*—

Intr'un articol din nrul trecut al acestei foi am recomandat conducătorilor naturali ai poporului prelegerile publice ca unicele mijloace salutare și bune pentru a fi deșteptat și pus în curent cu știința modernă pe terenul agronomic, industrial și comercial.

Nu am făcut aceasta pentru inteligență și pentru marii proprietari, ci pentru poporul neștiutor de carte și pentru conducătorii lui naturali, cari datorință au de a-l instrua ei înșiși și a-l conduce cu onoare și cu demnitate spre bunăstare și înaintare.

Foaia aceasta, după cum s'a dat dovadă și până aci din scrierile ei, și se va dovedi și pe viitor, e o întreprindere pentru a face servicii pe cele trei terene economice arătate în fruntea ei.

Scopul este și va fi, a da poporului o lectură de care să aibă folos practic întotdeauna

FOIȚĂ

Mâna lu Dumnezeu.

— Nuveală —
(Urmare și fine)

— Cuvinte rele și neplăcute lui Dumnezeu grăi inima d-tale Ionule, zise preotul. Datina da a eși la sfințirea holdelor în locul în care am eșit și azi, ni-i rămasă din bătrâni și de acea e ruga acolo, să facem rugăciune pentru agonisita acestui sat. Ca bătrânii, și noi tot aci vom eși ori și de nei face d-ta, totdeauna, aci vom prea mări numele cel de mare preț al Tatălui și al Fiului și al Duhului sfânt, și de ai pagubă, aceea și-o răsplătesc eu, căci eu pentru o nimică toată dela obicieul acest vechiu și bun nu-mi voi abate credințioșii.

Ori-ce învățătură fie cât de bună și de folositoare — până ajunge ca să fie pusă în aplicare practică — trebuie să treacă prin multe și felurite ispite și să se se cearnă bine. Așa este și cu învățăturile agronomice la popor. Până va pricepe poporul ca spre es. de ce trebuie să aibă el grăpă bună de gunoiu în curtea sa, pentru ce trebuie să țină o vită bună de soiu și nu ori-ce mârtoagă în grajd, pentru ce trebuie să samene în șiruri drepte și nu aruncat ori-cum, să caute sămënța și calitatea pomilor, etc. etc., și până va pricepe el toate câte se fac în privința aceasta de alte popoare, — va trece multă vreme încă, pentru că prin curentul nou ce e informațiune actuală, deja e sguduită chiar și încrederea dintre el și conducători — așa apare.

Dreptul de comosație, dreptul de apă, de pășunat etc., sunt lucruri necunoscute de popor. Și de multe-ori din cauza aceasta s'au escat mari neînțelegeri, bătăi, revolte și omoruri regretabile între proprietarii mari și popor, care când e vorba de al meu și al tău, e foarte supărăcios și într'o fu-

Ion fără pic de rușine de greșala ce făcu spuse preotului și oamenilor bisericești, că încă după amiaza zilei aceleia, va scoate ruga de unde se află și o va arunca în șanțul drumului, căci în pământul lui nu o va mai suferi.

Preotul îl sfătui ca nu cumva să facă acest lucru, căci numai ura oamenilor și pedeapsa lui Dumnezeu o va trage. Omul îi zise că nu-i pasă de nime. În avutul lui nu poruncește nici om, nici Dumnezeu, și plecă fără să mai zică alt cuvânt.

Paracliserul care încă era de față și auzise vorbele lui Ion, chiar sfârși cu mâncarea unui corn de prescură, când acela se duse și uitându-se lung în urma lui zise: de nu l-o bate Dumnezeu acum pe omul acesta, în veci n'o mai bate pe nici un păcătos!

Ion Mănios, cum ajunsese acasă povesti femeii sale cele pățite în acea zi. Încă și popa

rie nebună pentru un lucru de nimica, e în stare să te toace în cap, numai pentru că n'a avut cine să-l învețe, să-l deștepte și să-i arete direcțiunea și starea adevărată de drept și sanarea neînțelegerilor pe cale cinstită.

Pentru-că poporul e bun, răbdător și ușor de condus, dacă are încredere în conducătorii lui firești și aceștia își cunosc chemarea și-o împlinesc conștientios. Poporul nu face excese și revolte, decât numai în cas extraordinar de amărăciune pentru vre-o nedreptate.

Deci nu putem pricepe nisuița de altfel ascunsă a unor preinși inteligenți, cari unde li-se dă ocasiunea să vadă vre-o pornire dușmănoasă în contra fețelor bisericești, să bucură, în loc să domolească, ațită contra conducătorilor, de sine înțeles, cu scop ascuns, ca să pescuiască ei în tulbure. Căci unde se menține legătura firească între popor și conducători așa pe cum a lăsat-o bunul Dzeu, acei agenți provocători nu pot pescui. De aceia insistăm a susținea și îndemna din nou pe conducători la prelegerile publice anume întocmite pentru popor, căci atunci

draga mea, și popa se bucură de paguba ce-mi fac păgânii acestia și nu vrea să lase ca să scot ruga de acolo, dar zică cine ce va vrea, cum isprăvesc de prânzit eau o sapa și un hârleț, mă duc și o scot de acolo.

— Ba, asta n'o face Ioane, il sfătui nevastă, că dar de s'ar supăra Dumnezeu pe tine?

— Doară și Dumnezeu e ca popa și ca oamenii să-mi vrea pagubă?

— Dumnezeu nu vrea rău nimănu, dar scoțând crucea de acolo mă tem că te vei împotrivi lui Dumnezeu!

— Dacă-i una ca asta și dacă și Dumnezeu voește paguba mea, atunci și peste voia lui încă o voi scoate.

Din afară un băiat care citise apostolul, recita cu glas mare cuvântul apostolului cetit la sfințirea apei: »Domnul e luminarea mea și mântuitorului meu, de cine mă voi teme? Domnul e scutitorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa?«

sunt exchișe ocașiunile de agitație și poporul poate fi deslușit în toate privityțele. Abătut dela rele și povățuit la calea adevărului, a luminei și progresului.

Accentuăm și noi că nu toate foile românești sunt bune de cetit precum nici toți oamenii nu-s buni, de aceea poporul nostru se se ferească de a primi învțătura dela ori cine fie aceea cât de dulce și frumos spusă și se-și aducă aminte tot deaura de parabola neghinei că pe lângă sēmănta bună sēmănată de un om bun totdeauna este și un om rău care seamănă neghină; și care copleştește grăul. Pasiunile împedecă virtuțile.

Vine însă și timpul coacerii și atunci neghina se taie și în foc se aruncă, așa va fi și așa este și cu cei ce seamănă neghina, întriga, neînțelegerea și lucră din invidie. Va veni timpul și de plată și rēsplată, dar până atunci fie care însuși se se păzească pe sine și se caute a nu primi sēmănta dela ori și cine și de ori ce fel și a nu face fapte, cari nu lasă de cât ocară și hulă asupra numelui său și al familiei.

Fariseii și vameșii de astăzi sunt tot așa de indivioși asupra celor buni ai nostri ca și cum erau cei din legea veche a lui Moise împotriva lui Christos. De a aceea înainte de toate, pizma și ura se piara din inima fie căruia! Se nu fim măreți în deșert zice apostolul ginților, ci se ne cunoaștem pe noi înșine. Se nu ne defăimăm, se nu ne invidiem ca se nu se zică și despre noi că singuri neam sfășiat unul pe altul. »Iustitia est constans et perpetua voluntas, jus suum cuique tribuere« (Dreptatea este statornică și o voință trainică, dându-ise fiecăruia, ce i-se cuvine).

Ion auzindu-l zise: »Cu temerea voastră și cu credința voastră în Dumnezeu nu mâncați se vă săturați odată într'un an. Vai de Voi! Isprăvind de prânzit, fiind o căldură doborătoare, își luă sapa și hărlețul și plecă.

Oameni pe uliți văzându-l ziceau unii către alții: »Ion Măniosul de frică se nu piară de foame și azi că e Rusaliile încă se duce la sapă«.

La asta celalalt observă: »Doară se duce se-și înceapă groapa«? (mormântul).

— »Dacă și astăzi umblă el cu acestea pe umăr, n'ar fi pagubă de și-ar săpa groapa« zise un om bătrân. Și toți câți îl vedeau zicea unul una, altul alta.

Paracliserul, care se ducea la preotul, le zise indignat: »Ion Mănios, oameni buni, se duce se scoată ruga din capul pământului lui, ca se nu se facă sfințire mai mult în acel loc«!

Cultivarea Soiei în România

După cele mai practice și sigure metode.

Cultura plantei Soia am făcut-o în anul 1904, pentru prima dată, pe lângă stupăria sistimatică din Malu mare, Dolj, pe care o conduc. De și auzisem de aceea plantă încă mai nainte cu 3 ani, însă până în primăvara anului curent nu am cunoscut-o. După povețele primite dela persoanele căror le-am cerut și după priceperea și dragostea ce avut, am put reuși atât de bine în cât am curaj a supune că pot fi cel d'ntâi din țară, față de prima încercare și de timpul prea secetos, pe care lam avut, căci, din patru kilograme și cinci sute de grame sēmăntă pusă, am căpătat peste 80 de klgr. boabe mult mai frumoase de cât cele sēmănate, și peste 100 plante postate cu dela 130 la 200 de teci pe un fir, avind în mijlociu 3 boabe la o teacă.

Soia este de mare folos în ori ce casă, putându-se face din boabele ei lapte dulce, lapte bătut, lapte închegat (iaurt) brânză, ulei pâne, cozonaci, mămligă cafea etc. foarte ușor, și fără a fi nevoie de mașini. Toate acestea sunt cu gust plăcut, și foarte bogate în hrană după cum s'a dovedit de d'ni d-ri chimiști, astfel că până în prezent nu am avut altă plantă în țeară, ca se se poată întrebuița cu așa de mare folos în atâtea feluri.

Pentru că soia se bucură de atâtea însușiri bune și pentru că-i priește în ori ce fel de pământ din țeara noastră, nepăsindu-i de secete mari cum am avut în acest an, se cuvine se-i dăm toată luarea aminte spre a putea face ca în cel mai scurt timp Soia se se găsească în ori-ce casă.

Și pentru că parte din doritori nu încep a o cultiva, crezind-o cine știe ce grea; ear parte din cei cari au încercat-o făcând greșeli în cultură, din felurite pricini se discursajază dind-o uitărei, după cum mi s'a întâmplat se auz dela

— »Mâna lui Dumnezeu îl va bate, zise o femeie, dacă va face fapta aceea«.

— Bată-l! bată-l! îi ziseră toți.

Paracliserul grăbi, căci pe cer să iviră nori groși și se temea se nul ajungă vr'o vijelie, căci până la parochie era o cale cam lunguță.

Când deschise ușa ca se între în chilia preotului se văzu o fulgerătură groznică careia îi urmă o detunătură puternică.

Preoteasa și copiii își făcură cruce, servitoarea își acoperi fața cu șurțul, ear mîța de frică se rostogoli în ciubărul cel cu spălături.

— Încă un așa trăznet, anul acesta, n'am auzt, zise un vecin al preotului, care de frică și-a scăpat luleaua din gură.

— Nici eu. preotul, a trăznet pe aci pe aproape.

— De nu întram chiar atunci pe ușă și nu ve vedeam, de spaimă cădeam la pământ,

mulți; alții însă dau și sfaturi greșite pentru cultura Soiei; căci le dau numai din închipuire, fără se fi făcut și încercări. m'am gândit a pune la îndămâna publicului doritor a cultiva Soia, notiță mică și înțeleasă, arătând cum am făcut eu, și fie incredințat ori cine că va avea rezultate mulțumitoare, urmind întocmai.

Soiei îi priește ori-ce fel de pământ; căci miile de încercări de cultură făcute în toată țeara, au dovedit în deajuns aceasta. La noi, s'a cultivat, în 1904, în felurite localități și feluri de pământ, ca argiloase, nisipoase, cenușii nisipoase, negre nisipoase, băltoase, deluroase, etc. și în toate părțile a reușit și a dat roade bune, așa că despre felul pământului nimenea nu se poate teme.

Soia, având trebuință de multă lumină și căldură, trebuie ales locul în fața soarelui pe cât va fi cu puțință și neadăpostit de nimica.

Pământul, de ori-ce fel ar fi, se pregătește ca pentru fasole.

Sēmănatul se face în Aprilie, îndată ce nu mai avem teamă de brumă.

În cuib se pun 2 până la 3 boabe la adâncime obicinuită la fasole; depărtarea între cuiburi va fi între 50 și 60 de cm. în ori care parte.

Se pune și în șiruri la 10 cm. un bob de altul, și la 40—50 cm. între șiruri. Rēsare între 5 și 8 zile (după căldura timpului).

Intia prășilă i-se face după 30 zile după sēmănat, fără a se mușuroi mult, mușuroindu-se, i se îngroapă multe roade cari putrezesc; căci începe a le da din fața pământului.

A doua prășilă i-se face după 25 zile dela întâia, iară fără mușuroire. De va fi de tribuință, i-se va da și a treia sapă,

Recoltarea se face, când tecile sau uscat, cam dupe 120 de zile dela sēmănat, și se urmează întocmai ca la fasole: se smulg tufele cu totul, se lasă întinse pe arie, câte va zile pentru us-

zise paracliserul, sărutând dreapta preotului.

Afară ploaia vărsa ca d'n ciubăr.

A doua zi, pitariul satului înștiință la primărie că Ion Măniosul zace mort lângă crucea cea de piatră din capul pământurilor lui. Oamenii, care cum auzeau, grăbeau la acel loc.

Lângă cruce era numai atâtea săpătură cât a dat o dată numai cu sapa. Mai mult n'a săpat, căci nu la răbdat Dumnezeu se facă un așa păcat și în așa zi mare.

Jumătate trupul, partea stângă din cap până în talpă, era ars ca tăciunele. Măniile îi erau rupte și cuprindeau toporiștea sapei care era implântată lângă cruce; ear hărlețul era dinapoia lui.

Oameni se mirau și își făceau cruci și toți ziceau, că l-a ajuns mânia lui Dumnezeu, și drept au zis: »mâna lui Dumnezeu«.

»Albina«

Antoniu Popp.

care apoi se treeră cu cai de va fi mare cantitate, ear de nu se bate cu lemnul, se vântură, și se pune la locul de păstrare.

Despre felul cum se pregătește laptele, vom vorbi mai târziu.

De o cam dată cu sênătate și înainte cu cultura Soiei, nou izvor de viață pentru nația românească.

Ilie Dumitrana.

Din legile urbariale-comasaționale.

Ce înțelegem sub urbariu sau pământ urbarial?

Sub pământ urbarial înțelegem pământul de muncă (arătură, fânețe, livezi, rituri ș. a. ș. a.) pe care l'a lucrat totdeauna poporul, și date sunt și azi poporului. Deci — nu pământul dlor de pământ (al spâilor).

Sub urbariu înțelegem regulele legile, cari se ocupă de pământurile urbariale.

Asta vom înțelege mai bine, dacă vom cunoaște trecutul oamenilor urbarialiști. Adecă înainte de anul 1836 și aproape până cêtră anul 1840—1847/8 când hotarele (țarinele) satelor erau avera în mâna spâilor (a domnilor de pământ, ori a statului, ori a cutărui fond religios) nu a oamenilor, a plugarilor din sat. Domnii de pământ (spâii) nu puteau însê se lucre cu brațele lor țarinele întregi, ear de altă parte țerănimea de rënd, adecă plugarii nu aveau din ce se trăiască, dacă nu ar fi lucrat pământul. Din această lipsă bilaterală (a amendurora) s'a născut instituția (orânduiala) de iobagi sau iobăgia.

Iobăgia era așa, că oamenii muncitori cereau și căpêtau de la spăie câte o porție de pământ sub condiția, ca se o muncească (are, samene, cosască) și în schimb pentru asta se plătească spăiei în muncă și în bani, dajdie. Iobagi cu familia mai mari, luau de la spăii porții mai mari de pe pământ; cei cu familia mai mici luau porții mai mici; eară cei de tot slabi ori bêtrâni luau numai câte un biet locșor pentru o colibuță sau căsuță, și aceștia se numiau jăleri (zselérek).

La anul 1836, anume prin legea art. V (5) s'au statorit definitiv și s'au regulat porțiile de pământ, pomenite mai sus, și dajdea iobagilor.

Adecă porțiile s'au statorit in a) sesiune întregă, b) în jumătate dn sesiune, c) în un (1/4) pătrariu de sesiune, d) în (1/8) a opta parte din sesiune și e) în jelerie.

O sesiune	avea între	34—40	jughere.
O 1/3 sesiune	»	19—20	»
Un 1/4 de sesiune	»	11—13	»
Una a opta parte	»	7—8	»

O jelerie avea un intravilan de un jugher.

Adecă porțiile-sesiunile acestea se statoriseră atunci și după comitate, și nu în toate comitatele în asemenea număr de jughere, pre cum si jugherul însus nu era în toate comitatele asemenea de mare, ci în unele comitate era și este de 1200 în altele de 1600 în altele eară de 2000 de stânjini (claftori) quadrati (pătrați).

Dajdea iobagilor încă nu era pretutindenea de asemenea, în părțile ungurene-bănățene era cam următoarea:

Dupa o sesie întregă, în fie-care an: 104 zile de lucru cu brațele, 52 de zile de lucru cu trăsura, 58 1/2 porții de bucate, și câte 9 fl. 45 cr (bani bêtrâni) în bani gata;

După o jumătate de sessie, în fie-care an: 58 zile de lucru cu brațele, 27 zile cu trăsura, 22 porți de bucate, 5 fl. 30 în bani.

După un pătrar de sessie: 34 zile de lucru cu brațul 18 cu trăsura, 9 porții de bucate, 2 fl. 40 în bani.

După un opteș (osmac): 21 1/2 zile de lucru cu brațul, 21 1/2 porții de bucate.

După o jelerie: 6—8 zile de lucru cu brațul și câte 1 fl în bani.

Spăia avea ispanii și haiducii sei, acestia mânau apoi pe oameni la lucru și le stêteau la spate, amenințându-i... se lucre bărbătește, ori îi execvau etc.

Această dajde era numai a spăiei. Peste ea trebuiau iobagii să mai plătească și preoțimei (de veri-care confessie) așa numita dijmă, adecă din toate produsele a 10-a parte.

Carte funduală (Grdbuch, telekönyv) n'a existat pe vremile acelea, căci nici poporul nici spăiugul nu era proprietar în înțelesul de azi, ci abia la anii 1850—1854 s'au făcut cartea funduală, adecă sub absolutizmul nemțesc.

În anul 1847/1848 s'au adus legile art. 9, 10, 11, 12, și 13, prin cari s'au șters iobăgia, dajdea și dijma și s'au dispus așa, că fie-care iobagiu rămene stêpân și dijma nu mai are să plătească nimic spăiugului pentru folosirea pământului, eară spăii și preoțimea vor fi despăgubiți din partea statului în schimb pentru dăjdiile cari le-au perdut dela iobagi.

Această despăgubire s'a statorit în raport cu cvalitatea pământului, adecă de după clasa I, II, și III și de după comitate. După o sesiune de clasa primă despăgubirea era de la 735—367 fl. (valuta austriacă); după o sesiune de cl. II 682 50—315 fl., de după o sesiune de cl. III 630—315 fl. etc. etc.

Această despăgubire s'a regulat apoi definitiv prin legea art. XXXIII din 1868, emanând statul așa-numitele obligațiuni de desărcinare de pământ (földtelhermetetési kötvények, Grundentlassungs-Obligationen), cari s'au dat domnilor de pământ.

La anul 1871 s'au adus legile art. 53 și 54, prin cari se normează definitiv relațiunile urbariale, adecă se statoresc regule si drepturile fostilor iobagi, a urbarialiștilor, si ale dlor de pământ (spâilor) și procedura în proțesele comasaționale.

Adv. Pop.

Lucrările agricole în luna lui Martie

Cătățimea de sâmânță ce se seamănă la hectarul de in este dela 200 până la 300 litri; după cum se seamănă pentu sâmânța sau pentru fuior. De linte 200 litri; de muștar și de sfeclă dela 6—7 kilogr.; ear cătățimea de cartofi (tubercule) ce se poate semăna la hectar, poate să verieze dela 20 până la 24 hectolitri, după cum și depărtarea între rânduri și cuiburi va fi mai apropiate sau mai depărtate.

Dacă avem livezi artificiale din anul trecut, (ca trifoiu și luțernă), este bine a semăna peste ele gips, care va iuți vegetațiunea și va mări producțiunea acestor plante. Înainte de a îm-prăștia (semăna) gipsul, este bine de a le grăpă, în lungime și deacurmezisul, ca să se mai mărunțească puțin pământul la suprafață, ca aierul și căldura ca și umezeala să pătrundă mai ușor la rădăcina plantelor, în casul acesta creștarea se va iuți mai mult. Această lucrare trebuie făcută și la livezile naturale.

Îndată ce pământul s'a zvântat de prea multa umezeală din timpul iernei și pământul a prins coajă, pe deasupra semănăturilor de toamnă, trebuie trecut peste aceste semănături cu grapa, mai ușor sau mai tare, după cum și semănătura este mai deasă sau mai revărsată.

Când se rupe această scoarță cu grapa, aierul ca si căldura străbate mai ușor la rădăcina tinerilor plante, așa că creștarea lor devine bună și în casul acesta ne putem aștepta la o mai bună creștere și deci și la o mai bună recoltă.

La câmp se poate semăna mazărea și bobul, deși această din urmă leguminoasă la noi se seamănă numai de grădinari. Cătățimea dn sâmânță ce se seamănă la hectarul de mazăre este dela 200 până la 250 litri. Când se seamănă în rânduri, depărtarea trebuie să fie dela 40—45 cm. între rânduri; iar când se semăna în cuiburi, de 30 cm., în fiecare cuib să pنے dela 5—6 boabe.

În grădina de legume. Să face răsadnițe, în cari trebuie să se semene soiurile de varză, conopide, gulii, pătlăgele, cași alte semințe de cari grădinarul cași agricultorul are trebuință ca pe urmă să le poată sădi în grădina de legume, sau afară la câmp, după cum este răsadul de tutun.

În grădină, unde locul a trebuit să fie săpat din toamna trecută, să fac răzoarele, pe cari se pot semăna legumele rădăcinoase ca morcovul, păstrănogul, pătrunjelul, să mai poate semăna ceapa, usturoiul, sălata, măcrișul, spanacul, mazărea și bobul, etc.; plantele rădăcinoase se seamănă de obicei în rânduri, iar cele pentru foile lor ce se caută în bucătărie, se seamănă mai mult prin aruncare și ceva mai revărsat.

In potgorii (vii) se desgroapă vițele, această lucrare se face după ce pământul s'a svântat de prea multă umezeală, ca pământul să nu se bătorească, după ce vița s'a desgropat, se taie, se arăcește, se leagă, și apoi se sapă. Tăiatul vițelor este mai bine să se facă pe un timp noroș și răcoros, decât prea cald, ca vițele să nu piardă prea multă sevă, dacă aceasta a început a circula, în acest caz se preferă tăiatul vițelor de soiu mai bun, și după aceia de soiu mai slab.

Vinurile vechi ca și cele noi, trebuie priticite. Pritocitul se face când ziua este mai călduroasă și nopțile mai senine, și nici odată când timpul este noros și când bate vântul, în care timp vinul se tulbură; fiindcă scopul priticitului este de a trece vinul limpede în altă bute, iar nu tulbure.

Vitele cari se întrebuințează la munca câmpului trebuie bine hrănite și îngrijite, ca să se poată face bune arături și bune semănături, căci numai într'o bună arătură se poate face o bună semănătură, mai cu seamă când și timpul va fi bun pentru creșterea acestor semănături. Vitele de muncă să hrănesc la grajd cu fân și alte nutrețuri, iar celelalte ca oile, și vitele ce nu se întrebuințează la munca câmpului să pot scoate ziua la pășune. Cu modul acesta se poate face și o economie la fân, trebuincios mai mult pentru vitele de muncă.

»(Albina)«.

V. S. Moga.

Răsboiul ruso-japonez.

După telegrame din Londra Japonezilor nu le-a succes a răpinge pe Rușii și a le nimici armata. Rușii sau retras la poziții oportune 150 klm. spre Nord de capitala Mangiuriei. Nu se știe ce pozițiune de luptă a luat *Linewits* cu armata sa. — Rușii au ocupat mai multe defileuri din munți spre Vest până la câmpia Mongolică. — Jurnalul *Times* din Londra dă știrea că trupele japoneze au trecut Palicadele și înaintează în front. Avantgardele jap. au ajuns la 100 Klm. spre Nord de Mukden.

Acum din nou se vorbește de o încheere a păcii între beligeranți, dar

se susține a fi numai svonuri nedemne de credință, căci cercurile înalte din Petersburg nu se cugetă nici măcar la un armistițiu. Interesele Rusiei nu pot concede un armistițiu deoarece ce nu ar putea ameliora situația armatei ruse. Rușii sunt destul de tari în finanțe de a mai putea ani întregi continua războiul și fără ajutor străin. Rescoalele înterne în Rusia se vor domoli, căci înalta putere monarhală și patriarhală a țarului stie a calma ori ce nemulțămire.

Petersburg, 28 Martie Generalul *Kaulbars* a fost numit comandantul armatei a 2-a din Manciuuria, iar în locul lui a fost numit comandat al armatei a 3-a generalul de infanterie *Balkanov*. Rusia a trimes din nou pe câmpul de războiu 6 divizii.

NOUȚĂȚI

Abonamente la „Bunul Econom“ să pot face în fiecare timp, cu prețul din fruntea foii.

Domnii cari au primit foaia până acum și n'au trimis încă prețul de abonament, sunt rugați să binevoiască a-l achita urgent.

Sinodul parochial, din Gioagiu-suseni ținut în 13/26 Martie a. c. sub presiunea protopresb. tractual V. Domșa a decurs foarte bine. Poporul a ascultat cu deosebită atențiune serviciul divin și cântările bis. executate de mai mulți învățători între care a excelat tinărul rigorosant în drept Joga. Agendele sinodale s'au petrațat cu mare interes punându-se la cale rațiocinele restante bis. pe 14 ani. Între altele s'a decis și prefacerea în regulă a obligațiilor cu debitori la fondul bisericesc. Predica ținută de protopresbiter după liturgie despre combaterea invidiei și a întregilor precum și cuvântul de deschidere instructiv a produs mare efect în inimile credincioșilor și a publicului asistent.

Școală română de menaj și industrie. Ne sosește vestea despre o hotărâre laudabilă a domnișoarelor române din Sibiu, cari au promis a veni într'ajutor „Reuniunii Femeilor române din Sibiu“ la înființarea școlii de menaj și industrie, și au luat asupra lor sarcina de a organiza loteria proiectată de obiecte, în favorul școlii. Pregătirile fiind deja aproape încheiate, încă în cursul acestei săptămâni vor fi emise loturile, a 1 cor. Loteria va cuprinde 650 câștiguri, formate din daruri frumoase și prețioase, intrate spre scopul acesta. Amănunte despre donațiuni vor urma în numerii viitori.

† **Samuil Cupșa**, protopresbiter gr. or., deputat al congresului naț. bis. gr. or. etc. a trecut la cele eterne Sâmbătă în 12/25 Martie 1905 în etate de 65 ani, în al 45-lea an al fericitei sale căsătorii și preoției.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

După „Tel. Rom“. Înregistrăm tristă veste, că protopresbiterul gr.-or. român din Cupșeni, Samuil Cupșa, a decedat Vineri noaptea, ucis de mâinile sacrilege ale unor hoți, cari au intrat în casa sa cu scopul de a-l jefui. Lovituri mortale a primit și doamna protopopeasă, căreia i-a spart capul în mai multe locuri și i-a fost frântă mâna dreaptă, rămânând ca moartă la pământ, dar' mai târziu și-a venit în fire și acum se luptă cu moartea. Făptuitorii nu sunt eruați, dar' gendarmeria umblă a le da de urmă.

Premii petru cele mai bune piese teatrale. Comitetul Societății pentru fond de teatru român decerne două premii, unul de 500 coroane și al doilea de 300 coroane pentru cele mai bune piese teatrale din câte i-se vor prezenta până la 1/14 Octombrie a. c., între următoarele condițiuni; 1. Subiectul piesei să fie luat din viața poporului român ori a clasei noastre culte. (În privința extensunii și a genului piesei nu se pune autorului nici o restricțiune.) 2. Manuscrisul să fie scris clar și legibil. tot numai pe o față de hârtie. 3. La manuscris se va alătura un plic sigilat, având pe avers titlul piesei, iar în lăuntru un bileț cu numele complet al autorului. Manuscrisurile sunt a se trimite la adresa secretarului Societății. dlui Dr. Iosif Blaga în Brașov (Brassó). Piese premiate se vor tipări pe cheltuiala Societății; autoaul va primi 50 exemplare tipărite. Brașov, 5/18 Martie 1905. Pentru comitetul Societății: *Virgil Onițiu* m. p., v.-president *Dr. Iosif Blaga*, secretar.

Reprezentatie teatrală, dă bursierul „Societății fondului de teatru român“ Zacharie Bărsan cu concursul unui grup de diletanți, în sala cea mare dela Hotel „Leul de aur“ din Sebeșul-sădesc Duminecă în 2 Aprilie st. n. 1905. Program: „La Turnu Măgurele“ de V. Alecsandri. „Doina“ declamație, „Cărlanii“ comedie-vodevil de C. Negruș. Venitul curat e destinat pentru fondul văduvelor și orfanilor de meseriași al reun. »Andreiana«.

Crime de ale revoluționarilor bulgari. Revoluționarii bulgari au aprins mănăstirea din Tserbovo (Macedonia). Prețul comunei a fost ucis. A mai fost ucis primarul comunei Pehole. Muftiul (jude suprem) din Mitrovița (Macedonia), Halim Effendi, a fost pușcat de un albanez și a murit. Numele făptuitorului e până acum necunoscut.

Turburările din Rusia. Un tinăr de 25 ani a pușcat Luni de 3 ori cu revolverul asupra guvernului dela Viborg, Mja-sojedow, răbindu-l mortal. Atentatorul a fost arestat. — În orașul Beresino au provocat Ovreii turburări, la cari au fost ucși comisarii de poliție și un polițist. — Greva muncitorilor de câmp e generală în districtul Lublin. Greviștii silesc pe proprietari să-și părească moșiile.

La fondul de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele daruri: Nou hirotonitii parochi: Remus Roșca din Tămașa (prot Unguraș) și soția sa Aurelia n. Bodia; Ioan Nagoiu din Ripa-Rimeț și soția sa Victoria n. Sava; Romul Platos din Turnișor și soția sa Matia n. Doican, fiecare câte 1 cor Dr. Enea Papiu, candidat de avocat 20 bani și Vic. Tordășianu, 10 bani.

La fondul »Masa învățăcelilor meseriași români«. institutul de credit și economii »Rîureana« din Capolnoc-Mănăstur 5 cor. și Niculae Miuța, învățater în Vég-Szt.-Mihály, 1 coroană.

Al 65-lea! Cassariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu« a solvit urmașilor răposatului membru Ludvig Binder, fost conducător al tipografiei archiedicesane, ajutorul statutar.

Acesta este al 65-lea cas de moarte în sinul Reuniunii noastre de înmormântare.

Mulțumită publică. Concertul nostru din 25 Febr. n. c., a fost nou privilegiu de întâlnire și împreună petrecere pentru câteva sute de spriginitori ai cauzelor noastre de interes general. El a adaus la avutul nostru, pe lângă câștigul moral, și considerabila sumă de cor. 186.97, venit curat, pe care o am împărțit astfel: cor. 50 fondului »Masa învățăcelilor meseriași«; cor. 50 fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare; cor. 20.02 (cei adunați de subscrisul president cu pălăria »D-zeu vede!«) fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor; cor. 10 fondului Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor fără de lucru; cor. 10 fondului »Daruri de Crăciun săracilor« și cor. 45.95 fondului disponibil.

Ne exprimăm recunoștința fără de număr și participanți; aducând totodată sincere mulțumite suprasolvenților.

Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«: Vic. Tordășianu, president, Stefan Duca, not, adhoc.

Bandă de jefuitori prinsă. Jefuitorii oficiului de dare dela Zelau și a celui din Careii-mari formează o bandă de 11 persoane, toți Ovrei. Gazda jefuitorilor era Berle Mühlstein din Vatra Dornei (Bucovina). Toți 11 au fost prinși, dar la ei s'au aflat numai 2000 coroane, deși au jefuit numai dela oficiul de dare din Zela 606.181 coroane în bani și hârtii de valoare. Banda bine organizată a mai comis următoarele jafuri: în 10 Iulie 1902 a jefuit dela David Izrail din Idamare 47.716 coroane; în 4 Sept. 1902 a jefuit dela Lud. Rokász din Remetemező 124.000 cor.; în 28 Dec. 1902 au jefuit dela oficiul de dare din Careii-mari 140.000 cor.; în 26 Ian. 1905 a jefuit dela adv. Papp Sándor din Reginul-săsesc 61.650 cor.; cu totul a jefuit deci în curs de 3 ani 980.000 coroane. Rentabilă ocupațiune!

Industria din patrie. Firma de fabrică Carol Wein Comp. în nr. de azi al foiei a publicat sub titlu »Atențiune« arătându-se special scopul și în prima linie se recomandă spre on. atențiune găzdoaielor noastre. Să cumpărăm numai unde se află mărfuri din patrie, prin cea-ce contribuim că multe mii de mâni sîrguitoare se și găsească de lucru, deci prin aceasta contribuim și la consolidarea economică a națiunii.

Reguli pentru schimbarea vremii. O ploaie lină înceată, când începe să bată vântul. Dacă ziduri, petri de zidit vechi

sunt acoperite, în decursul unui ger aspru, cu brumă, atunci în crând vine vreme umeză, ploaie; tot astfel se întâmplă, când vara acesta corpuri se umezeșc, sau — cum zice poporul — asudă. Ploaie vine de sigur, când burueni uscate, ca sânziene de pădure, țeler etc. răspândesc parfum tare, când dealuri îndepărtate se pot vedea clar, când vărfurile munților după răsăritul soarelui devin întunecoase și neguroase și în vii se formează negură. Sunt însă munții și văile dimineața învelite în negură, care se ridică și risipește deodată cu ridicarea soarelui pe ceriu, e sigur că urmează vreme senină, limpede. Ploi mărunte și line dimineața, nu durează mult; dacă însă lucește soarele tare chiar dimineața încălzind repede ținutul, atunci nu ne putem aștepta la vreme bună și chiar aceste zile, cari se încep așa frumos, se termină de regulă neplăcut. Vântul de Vest schimbă ploaia în zăpadă, vântul de Ost zăpada în ploaie. Curcubeul, ce apare aproape de ameză, înseamnă ploaie mare, curcubeul de seara prevestește vreme senină. Dacă iarna animalele sălbatice părăsesc dealurile sau pădurile din înălțimile munților și caută coaste de dealuri la meazăzi sau văi, sau se apropie de locuințele omenești, atunci ne putem aștepta la ger mare.

Corneliu Demeter. Apotecar în Orăștie. Apoteca N. Vlad are de vânzare »peronospin« mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor.

Acesta e probat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vântată sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lesne. E preparatul meu propriu. Prețul unui pachet 40 fil. Fiecare pachet e provăzut cu numele meu, și cu instrucțiune de întrebuințare.

Stropirea cu »Peronospin« e mai bine dacă se face în zi senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar »Peronospin«-ul, atară de vii, se poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stărpirea omidelor și insectelor stricătioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

În atențiunea emigranților la America. Guvernul Ungariei a liberat călătoria la America și prin Bremen. Cine are pașaportul predat pe la Fiume, acela poate călători și prin Bremen dacă are cartea de vapor prin Bremen.

Cine s'a decis a călători prin Bremen la America, acela trebuie negreșit să trimită de acasă 20 cor. arvună; după primirea arvunei fie-căruia i-se trimite cartea de vapor.

Lucrătorii cari sunt harnici și sănătoși, cari au biletul de tren plătit în America până la locul destinat și cari pot arăta 50 cor. bani gata, aceia toți sunt primiți în America.

Cine are cunoștuți în America, să aducă adresa acelora cu sine.

Cine are ochi bolnavi, sau alte rane trupesti, mai bătrân de 50 ani, s'au e arvnat în vre-o fabrică la lucru în America și merge anume la lucru rezervat, pe acela îl înapoiază din America.

În Ratibor precum și în Bremen fiecare emigrant se vizitează, așa că fiecare pe când vine în Bremen pe vapor, poate fi primit în America.

Nr. 216—1905

Licitație minuendă.

Pe baza planului și preliminarului de de spese aprobat de Prea Ven. Consistor Archidiecesan la 29 Ian. 1905 Nr. 696 Ep. licitațiunea minuendă cu prețul de strigare de 5095 cor. pentru edificarea bisericii românești din Jeledinți (Lózsád) se va ținea la fața locului Duminecă în **27 Martie (9 Aprilie)** a. c. la 3 ore p. m. în casa prim-epitropului subsemnat.

Comuna bisericească pe lângă prețul de licitare va da în natură peatra, cărămida, nășipul și cărăușile de lipsă pentru transportarea materialului necesar dela Orăștie la Jeledinți.

Doritorii de a licita înainte de începerea licitațiunii sunt datori a depune un vadiu de 10% a prețului de strigare — adică suma de 509 cor. 50 fil. — în bani gata sau în hârtii de valoare, care va rămânea în cassa bisericeii cu 4% până la colaudare și predare.

Planul și preliminarul de zidire se pot privi la oficiul protopresbiteral subsemnat în orele oficioase. în cele din urmă 3 zile înainte licitațiunii.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere celui mai acreditat oferent fără privire la prețul oferit.

Jeledinți (Lózsád), 5/18 Martie 1905.

În numele comitetului parochial:

Adam Carașcă, Adam Ciocănilă,
curator I. curator II.
văzut:
V. Domșa,
protopresbiter.

POȘTA REDACȚIUNEI

Dui V. Ach. în Bpesta. Operatul l'am primit, se va publica în Nrul proxim.

Dlui V. M. Duloiu, Brașov. Regretăm că nu știți ceti jurnale, rugăm a trimite abonamentul procurând mai multe exemplare și dându-le altora spre cetire, aceasta e o chemare a celor bogăți.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 20 până în 26 Martie v. 1905.

Duminecă	20	Batania. Bozovici. Cernatul-de-jos. Gyertyámos.
Luni	21	Bontida. Ciucul-mic. Radnoth.
Martți	22	— — — — —
Mercuri	23	Beclean. Ciacova. Hida. Odorhei. Vurmloc. Zam.
Joi	24	Bichș. Bögöz. Cefta. Ili. Kékes. Lăpușul-rom. Mehadia. Sebeșul-săsesc. Viștea-de-joș.
Vineri	25	Arad. Bogșa-montană. Hasmașul-Lăpușului. Uioara.
Sâmbătă	26	Hunedoara. Macău.

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dumin.	3-a în post, ev. Marcu c. 8, gl. 3. v. 11.	
Dum.	20 C. dela Sf. Sava	2 Francisc
Luni	21 C. Jacob	3 Richard
Martți	22 M. Vasile	4 Isidor
Merc.	23 C. Nicou	5 Maxim.
Joi	24 P. Zaharie	6 Sixt
Vineri	25 (+) <i>Bunavestire</i>	7 Hermann
Sâmb.	26 Sin. Arch. Gavr.	8 Dionisie

Redactor resp. VASILE DOMȘA, protopresbiter.

Atențiune!

Veritabilă marfă de Sepeș de calitatea cea mai încrezută de bună și vestită.

Pânză de in și articole de damast,

se pot afla în fie-care prăvălie mai mare.

Marca de scutire a fabricii înregistrate din Késmark.

Fabricatele din Késmark care sunt

provăzute cu marca aceasta.

3-10

FABRICAT DIN PATRIE.

Mare surprindere!

Nemai pomenit de ieftin.

500 bucăți cu 1 fl. 95 cr.

Un orologiu admirabil de precizie cu meis regulat, cu garanție pe 3 ani cu lanț la fel, 1 cravată modernă de bărbați, 3 batiste fine, 1 inel de bărbați cu piatră imitată, 1 portofoliu elegant de piele, 1 oglindă toalet de buzunar, 1 pereche de butoni de mangete, 3 butoni de cămașe pe piept (double), 1 cerusă de nickel, 1 mic notiț cu albumuri diverse din lume, 1 broșe de dame, 1 păr. de bu'oni briliant s'milant. 3 obiecte de jux pentru tineri și bătrâni, 20 de obiecte de corespondență și încă 400 bucăți diverse, toate necesare în familie. Acestea dinpreună cu ceasul, care singur merită acești bani, se pot procura dela subscrișul trimițând banii cu mandat postal, ori scriindu-se a se trimite cu rambursă comandându-se prin casa centrală de expediție din Viena:

P. LUST Krakau Nr. 487.

NB. Cui nu-i convine lucrurile primite i-se restituie bani. 3-3

Pentru 5 coroane

trimite 4½ chilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, viorele, reședă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezerédi nr. 3.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de dăduni.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

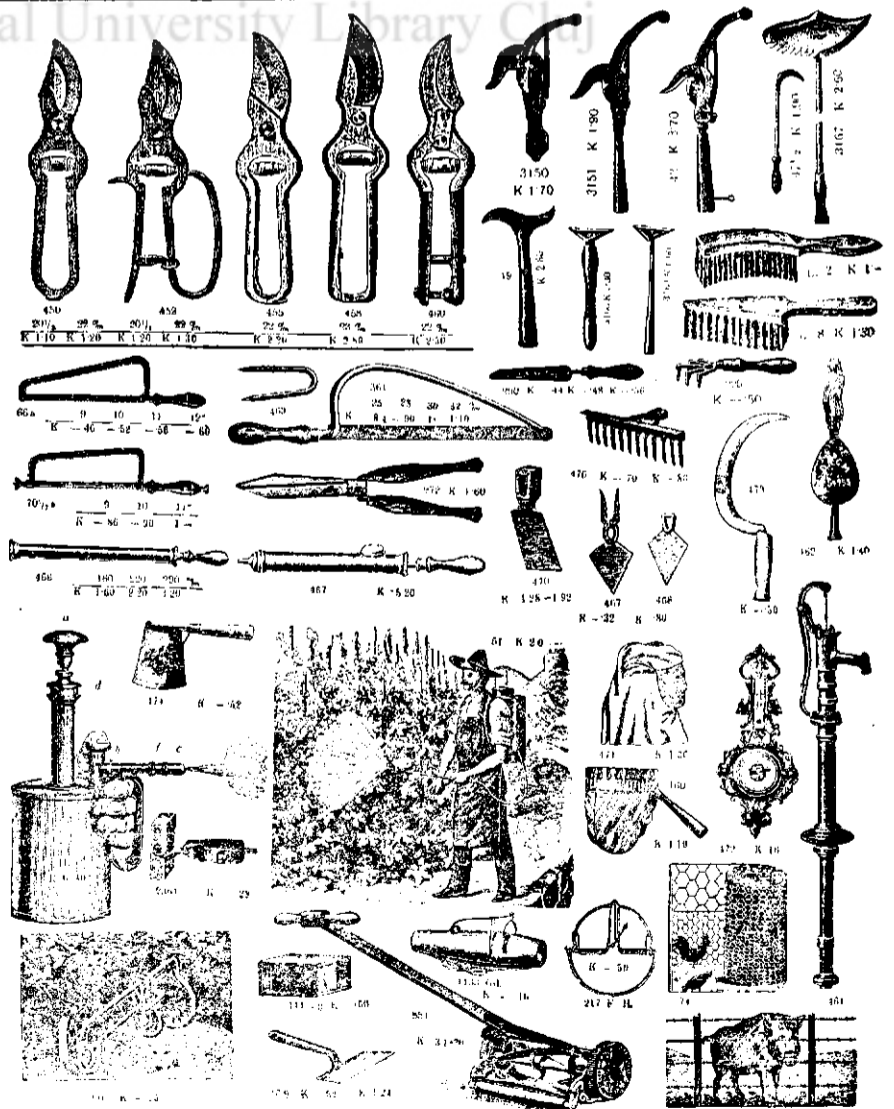
K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Diracțiunea.

10 -

Prețuri curente amănunțite se trimite la cerere gratuit și franco.

Prețuri curente amănunțite se trimite la cerere gratuit și franco.

Carol F. Jekeli, Sibiu (Nagyszeben). 10-52

Crucea ori steaua electro-magnetică duple.

D. R. G. M. Nr. 88.503.

Aparatul acesta vin- lângă garanță: reuma, insomnia, epilepsia, ner- tit, clorosa, durerea de ența, influența, precum reiva. Bolnavul cel-ce decurs de 44 zile, îi întoarce banii imediat. Celui-ce nu- mai ajută nimic, se încerce cu aparatul meu; căci sunt convins despre efectul sigur al aparatului meu.

de ă și recrează pe asthma (respirația grea), vositatea, lipsa de ape- dinți, migrena, impo- și tot felul de boale de nu se poate vindeca in

Prețul unui aparat mare 6 cor. Prețul unui aparat mic 4 cor.

a se folosi la boale de nervi cronice. Comandele le îndeplinește în patrie și stătinătate: (246) **ALEXANDRU D. SCHEFFER** 28-52 Budapesta, VIII., Strada Bezerédi, numărul 3.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spagerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

Împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5%¹/₄%. Credit personal cu giranți și obligație pe 5—10 ani La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți, pe salare dela K. 1800 mai sus. La dorință servim cu informațiuni, rugând marea postală.

(230) **„PECUNIA“** întreprindere de credit, 11— Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Nou! Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru luminarea chilțiilor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medicii și moașe cu ocasiunea vizitelor de noapte. In fabrica,

mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poti suă și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimite cu rambursă de 11—

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG** BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

lăptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

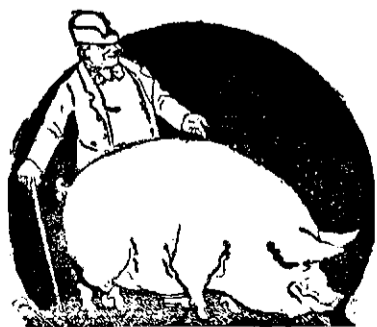
Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuște cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cei mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffmanberg's Centrale**

(226) 11— Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimite spedând banii înainte sau contra ramburs.

De ce nu faceți o încercare!

Hrănit cu Manhattan

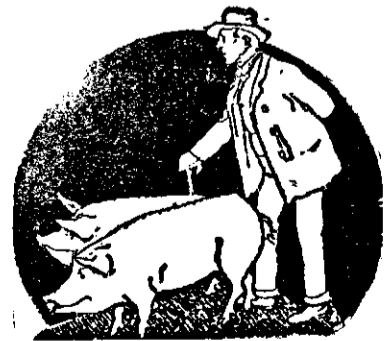
Din figurile de pe delaturi vedeți gigantică deosebire între un porc hrănit cu nutremânt de var Manhattan și alții doi porci, cari n'au mâncat măduvă de Manhattan. Un purcel în a cărui nutremânt se amestecă regulat de când e crud măduva de Manhattan, progresează grozav. El capătă oase trainice, mușchi puternici și o substanță masvă la carne și la grăsime. Pofta de mâncare este enormă. In timp scurt sporește atât la greutate, încât se poate tăia încurând. Rare-ori se întâmplă ca un porc alimentat cu măduvă de Manhattan să nu ajungă, când este de un an la greutatea de 5 măji, și chiar mai mult.

Despre aceasta sunt certificate oficioase autentice.

Nu întârziati și faceți o probă! Prețul la 25 klg. 14 cor., 50 klg. 26 cor., 100 klg. 50 cor. loco în Budapesta.

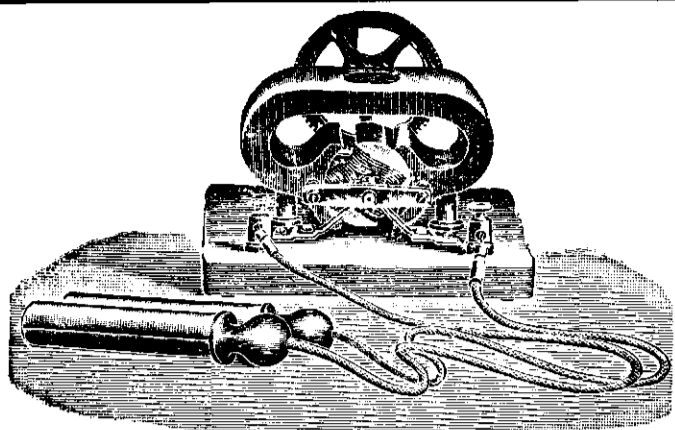
De probă trimitem franco cu posta 5 klg. cu 5 cor. trimese înainte.

Liferarea se face la:

Hrănit fără Manhattan.

Antreprisa Manhattan Budapesta, VIII., strada Aggteleki Nr. 15

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

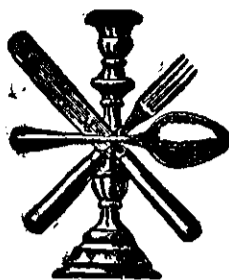
Electricitatea este viață!

Dau sfat tuturor omenilor de o construcție mai slabă să-și procure acest aparat, căci el conținând electricitate, întărește nervii, reînnoiește sângele, agerește simțurile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morburii.

Dr. Bourg, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin înțeluirea acestui aparat s'au vindecat nu numai podagra, reumatismus, junghieri, hysterie, asthmă în sute de cazuri, alirând toate acestea, urde măestria și dibăci medicilor în zadarnică, căr' a ajutat la toate boalele de nervositate, dureri de cap, colică, surditate de urechi, insemnia, hypochondrie, cu deosebire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, une-ori deja după câte-va ore o alinare miraculoasă și îndocosi la cele mai grele morburii femeiești afară bolnavele tămăduire sigură și chiar la femeile în stare tuncuventată. Prețul urui aparat mic complet **20 coroane**. (Numai pentru cei tare simțitori). Prețul urui aparat mare complet **30 coroane**. (Pentru vindecarea suferinzilor cerbicoși). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREPRISA ELECTROPHORĂ 3-40
Budapesta, VIII. strada Aggteleki Nr. 15|E.

Cumpănă de gospodărie gratis.

Trimit cu prețuri proverbial de estine din magazinul meu, peste măsură asortat, *mărfurile mele de argint de Mexico* renumite și plăcute prețutindenea pentru bunătatea lor excelentă și anume: 6 bucăți cuțite de masă de argint de Mexico, 6 buc. furculițe de argint de Mexico, 6 buc. linguri de argint de Mexico, 12 buc. lingurițe de argint de Mexico pentru cafea, 6 buc. excelente cuțite pentru dessert, 6 buc. excelente furculițe pentru dessert, 1 lingură de argint de Mexico pentru scos supă, 1 lingură de argint pentru scos lapte, 2 bucăți sfesnice de masă elegante, pentru salon.

46 buc. laolaltă **fl. 6-50.** numai

Fiecare cumpărător primește, afară de aceste, *în dar* o cumpănă de gospodărie, care poate suporta 12 $\frac{1}{2}$ klg. și care funcționează corect, despre ce ofer deplină garanță. Cumpănă o primește cumpărătorul absolut gratis. *Argintul de Mexico* este un metal absolut alb (și înlăuntru), pentru a cărui durabilitate și excelentă calitate ofer *garanță pe 25 ani*. Expedarea se face trimițând suma înainte sau cu rambursă din magazinul european.

Un aparat american bun pentru fertul grabnic și o cumpănă de casă, gratuită.

(246) **ALEXANDRU D. SCHEFFER** 28-52
Budapesta, VIII. Strada Bezerédi, numărul 3.

„MINERVA“, institut tipografic în Orăștie.

ATELIERUL

de fotografie **ADLER**

— în Orăștie, strada apei Nr. 31 —

(lângă școala civilă de fete.)

Deoarece doresc a-mi aduna un tablou de copii, prin aceasta rog frumos pe onor. public să aibă bunătate a aduce în atelierul meu sus amintit, care este bine încălzit ori-ce fel de copii mici spre a-i fotografa.

Pentru astfel de fotografii nu iau taxe.

Cu toată stima

Adler Arthur,
photograf.

13—

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

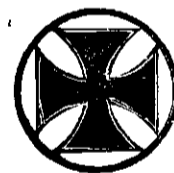
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

(190)

de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împrejuvindecă boale vechi de ani.

56—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în fat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprăstul și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. | **Prețul aparatului mic e 4 cor.**
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. | folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini se trimite la cerere gratuit și franco.

10-52